

ข้อมูลประเทศกัมพูชา

(Kingdom of Cambodia)

1) ข้อมูลทั่วไป

1.1. สภาพทางภูมิศาสตร์

ประเทศกัมพูชา มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia) ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ทั้งหมด 181,035 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และ บุรีรัมย์ และ ประเทศลาว

ทิศใต้ ติดกับ อ่าวไทย

ทิศตะวันออก ติดกับ ประเทศเวียดนาม

ทิศตะวันตก ติดกับ จังหวัดสระแก้ว จันทบุรี และตราด

■ ลักษณะภูมิประเทศ

ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีทิวเขาล้อมรอบ ได้แก่ เทือกเขาพนมดงรัก, เทือกเขาบรรทัด และ เทือกเขานันหม์

■ ลักษณะภูมิอากาศ

ภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้น แบ่งเป็น 2 ฤดูกาล คือ ฤดูฝน (พฤษภาคม-ตุลาคม) และฤดูแล้ง (พฤศจิกายน-เมษายน) อุณหภูมิ โดยเฉลี่ย 20-36 องศาเซลเซียส โดยเดือนเมษายน มีอุณหภูมิสูงสุดที่สุด และเดือนตุลาคมมีฝนตกชุกที่สุด

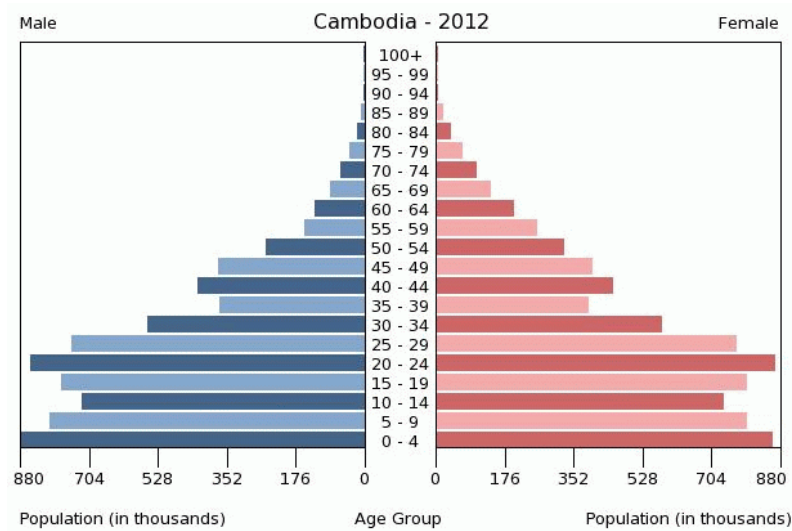
รูปที่ 1 แผนที่ภูมิประเทศแสดงตำแหน่งที่ตั้งของประเทศกัมพูชา

■ **ทรัพยากรธรรมชาติ**

- **ทรัพยากรป่าไม้** ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่ประเทศ
- **ทรัพยากรน้ำ** แม่น้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำโขง และแม่น้ำตงเลสาบ
- **ทรัพยากรแร่ธาตุ**
 - **สินแร่** มีเป็นจำนวนมาก อาทิ เหล็ก ฟอสเฟต, ป็อกไซด์, ซิลิคอน, ถ่านหิน และแมงกานีส เป็นต้น
 - **อัญมณี** แหล่งอัญมณีที่มีคุณภาพดีอยู่ที่กรุงโพลิน จังหวัดโพลิน
 - **น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ** จากการสำรวจพบว่ามีก๊าซสำรองในเขตแดนของกัมพูชาประมาณ 5 พันล้านลูกบาศก์เมตร และในพื้นที่ทับซ้อนกับประเทศไทย ประมาณ 8 พันล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะสามารถขุดนำมาใช้ในทางพาณิชย์ได้

1.2. ลักษณะทางสังคมและประชากร

- **ประชากร** จำนวน 14.86 ล้านคน อัตราการเพิ่มของจำนวนประชากรเท่ากับ 1.69% ประกอบด้วยประชากรในเขตเมืองร้อยละ 20.19 และประชากรในชนบทร้อยละ 79.81 (ข้อมูลปี 2012)

รูปที่ 2 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามเพศในแต่ละช่วงอายุ

(จาก http://www.indexmundi.com/cambodia/age_structure.html)

- **ภาษา** ใช้ภาษาเขมร เป็นภาษาราชการ ภาษาที่ใช้ทั่วไป คือ ภาษาอังกฤษ, ฝรั่งเศส
- **ศาสนา** ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ
- **สังคมและวัฒนธรรม** ในประเทศกัมพูชามีการทำบุญประเพณีต่างๆ เหมือนกับเมืองไทย เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง พระราชพิธีบุญแข่งเรือ ประเพณีการทำขวัญ ฯลฯ
- **การแต่งกาย**
 - **ชาย** ใส่เสื้อคอกลมผ่าหน้า นุ่งโสร่งสีสันท่างๆ มีผ้าขาวม้าคาดพุงหรือคล้องไหล่

- **หญิง** นุ่งผ้าถุงลายตั้งมีเชิงตามขวางสองชั้น ส่วนบนกว้าง ส่วนล่างแคบ ระหว่างรอยต่อคาดด้วยสีแดง เสื้อ สีดำแขนกระบอกรัดรูป กระดุมกลม ทำด้วยเงิน มีผ้าคล้องไหล่เป็นสีดำหรือสีต่างๆ

1.3. การเมืองการปกครอง

- **รูปแบบการปกครอง** ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยมีนายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรัฐบาล (วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี)
- **การแบ่งเขตการปกครอง** โดยแบ่งเขตการปกครองเป็น 23 จังหวัด โดยแต่ละจังหวัดจะมีอำเภอที่ตั้งของตัวจังหวัดเรียกว่ากรุง โดยแต่ละจังหวัดจะแบ่งเป็นอำเภอและตำบล (เรียกเป็น “สังกัด” และ “ภูมิ”)
- **เมืองหลวง** คือ กรุงพนมเปญ (Phnom Penh)
- **เมืองสำคัญ** ได้แก่
 - **จังหวัดพระสีหนุ** เป็นเมืองชายทะเลยอดนิยมมากที่สุด หาดที่สวยงามที่สุด คือ หาดสุชา และหาดโอจือเตียล (Occheuteal)
 - **จังหวัดเสียมราฐ** (เสียมเรียบ) เป็นที่ตั้งของปราสาทนครวัด และปราสาทหินจากอาณาจักรขอมอีกหลายแห่ง
 - **จังหวัดพระตะบอง** มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มากมาย และเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญ
 - **จังหวัดเกาะกง** เป็นเมืองแห่งคาสีโน ซึ่งมีการปกครองแบบพิเศษ อนุญาตให้นักลงทุนสามารถลงทุนได้อย่างเต็มที่
 - **จังหวัดกัมปงจาม** เป็นแหล่งผลิตผลผลิตทางเกษตรกรรม เช่น ยางพารา เงาะ มังคุด มะม่วงหิมพานต์ และพืชไร่ต่างๆ

2) ศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ

2.1. ภาวะทางเศรษฐกิจ

ท่ามกลางการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า เศรษฐกิจกัมพูชายังคงมีการขยายตัวถึงร้อยละ 7.3 (ปี พ.ศ.2555) จากการขยายตัวที่แข็งแกร่งของการส่งออกเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม การท่องเที่ยว และอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง เป็นสำคัญ จากข้อมูลของทางการ กัมพูชาระบุว่า ในปี 2555 การส่งออกเสื้อผ้าของกัมพูชาสร้างรายได้เข้าประเทศถึง 4.6 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.0 จากปีก่อน และมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรจำนวน 3.6 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 24.0 นำมาซึ่งรายได้กว่า 2.2 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.สำหรับภาคการก่อสร้างทั่วประเทศมีมูลค่าของโครงการก่อสร้างรวม 2.1 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 72.0 เมื่อเทียบกับปีก่อน ขณะที่อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยปี 2555 อยู่ที่ร้อยละ 2.9 ลดลงจากปีก่อนซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 5.5 ด้านสินเชื่อยังขยายตัวร้อยละ 34.1

ตารางที่ 1 แสดงเครื่องชี้วัดเศรษฐกิจที่สำคัญของกัมพูชา ในปี พ.ศ.2552-2556

เครื่องชี้เศรษฐกิจสำคัญของกัมพูชาปี 2552 - 2556

เครื่องชี้เศรษฐกิจสำคัญของกัมพูชา	2552	2553	2554	2555	2556 Proj.
GDP (ร้อยละต่อปี)	0.1	6.0	7.1	7.3	7.0
อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ)	-0.7	4.0	5.5	2.9	4.0
ดุลการคลัง (ร้อยละของ GDP)	-8.6	-8.1	-7.5	-5.2	N/A
การส่งออก (ร้อยละ)	-14.2	29.7	34.4	11.4	13.0
การนำเข้า (ร้อยละ)	-11.6	21.7	22.8	17.1	11.0
ดุลการค้า (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	-1,494	-1,582	-1,490	-2,412	-2,152
ดุลบัญชีเดินสะพัด (ร้อยละของ GDP)	-10.3	-10.4	-8.8	-9.7	-11.1
อัตราแลกเปลี่ยน (เรียล: ดอลลาร์ สหรัฐ.-ถัวเฉลี่ย)	4,148.3	4,188.5	4,065.9	4,033.7	N/A
เงินสำรองทางการ (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	2,367	2,653	3,032	4,062	N/A
หนี้ต่างประเทศ (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	2,940	3,337	3,841	4,281	N/A

ที่มา : IMF, National Bank of Cambodia, Ministry of Economic and Finance of Cambodia

2.2. นโยบายการค้าต่างประเทศ

ในกัมพูชาไม่มีข้อกีดกันทางการค้าโดยใช้ใบอนุญาตหรือโควตานำเข้า ยกเว้นกับสินค้าที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือสินค้าตามข้อกำหนด ต้องขอใบอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ยารักษาโรค วัคซีน ยาสูบ ทองคำ และกรด เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น ก่อนที่จะอนุญาตให้นำเข้ายารักษาโรคของกัมพูชา ผู้นำเข้าและผู้ผลิตยาในต่างประเทศ จะต้องจดทะเบียนตำรับยารักษาโรคที่กระทรวงสาธารณสุขกัมพูชาก่อน และเมื่อต้องการนำเข้าต้องขอใบอนุญาตที่มีอายุให้นำเข้าภายใน 6 เดือน จากกระทรวงสาธารณสุขทุกครั้ง ส่วนการนำเข้ากรดต้องขอใบอนุญาตนำเข้าที่กระทรวงอุตสาหกรรม

ในปี 2555 กัมพูชาส่งออกสินค้าคิดเป็นมูลค่า 8.7 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 11.4 สินค้าส่งออกสำคัญของกัมพูชาคือ เสื้อผ้าและรองเท้า โดยมีตลาดส่งออกหลัก คือ สหรัฐอเมริกา รองลงมาคือ กลุ่มประเทศยุโรป ขณะเดียวกันก็มีการนำเข้าสินค้ามูลค่า 11.1 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.1 เนื่องจากการนำเข้าเส้นด้ายและผ้าฝ้าย น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องจักร ยานพาหนะ และวัสดุก่อสร้างเพื่อใช้ในโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าและโครงการก่อสร้างอื่น ๆ ส่งผลให้ดุลการค้าขาดดุล 2.4 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

2.3. การเข้าร่วมองค์การระหว่างประเทศ

กัมพูชาเป็นสมาชิกของอาเซียนและสมาชิกของ WTO ส่งผลให้มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสินค้านำเข้าที่สำคัญของกัมพูชา ได้แก่ สินค้าสิ่งทอ ซึ่งกัมพูชามีความได้เปรียบในการผลิตเพื่อการส่งออก โดยมีโรงงานผลิตสินค้าสิ่งทอกว่า 200 โรงงาน มีการจ้างงานกว่า 200,000 คน และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับการยกเลิกโควตาส่งออกสินค้าสิ่งทอ รัฐบาลกัมพูชาได้เริ่มกระบวนการอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุน เพื่อลดต้นทุนการประกอบการให้สามารถแข่งขันได้ นอกจากนี้ นี้ยังได้ปรับปรุงมาตรฐานการจ้างงานให้เป็นสากลมากขึ้นโดยอนุญาตให้องค์กรด้านแรงงานนานาชาติ เข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบกระบวนการจ้างงานและการใช้แรงงาน

3) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับไทย

3.1. ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจการค้า

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา มีพัฒนาการที่ก้าวหน้า และดำเนินไปบนพื้นฐานของความเข้าอกเข้าใจกัน โดยมีกรอบความร่วมมือต่างๆ เป็นพลังขับเคลื่อนความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน เช่น ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง, กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง, กรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต (ไทย-ลาว-กัมพูชา) เป็นต้น ปัจจุบันมีความไทยจำนวนหนึ่งอาศัยอยู่ในกัมพูชา โดยส่วนใหญ่เข้าไปเพื่อประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และค้าขาย

ประเทศไทยถือได้ว่า เป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญและเป็นผู้ลงทุนรายใหญ่ในกัมพูชา แต่เนื่องด้วยระบบการบริหารจัดการภายในของกัมพูชา เช่น การจัดเก็บภาษี การส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ความโปร่งใส ฯลฯ ยังขาดมาตรฐานและไม่เป็นสากล จึงทำให้การค้าและการลงทุนของไทยในกัมพูชามีต้นทุนสูงและเติบโตช้า ซึ่งไม่สอดคล้องกับศักยภาพและสถานะทางเศรษฐกิจของไทย ทั้งนี้ รัฐบาลทั้งสองฝ่ายได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและตกลงที่จะร่วมมือกันเร่งรัดการแก้ปัญหาและลดอุปสรรคด้านการค้าการลงทุนระหว่างกันให้ปรากฏผลที่เป็นรูปธรรมต่อไป

3.2. ความสัมพันธ์ทางการทูต

ประเทศไทยและกัมพูชามีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2493 โดยมีเอกอัครราชทูตไทยไปประจำอยู่ที่สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ และทางกัมพูชาก็มีสถานเอกอัครราชทูตกัมพูชาประจำประเทศไทยเช่นเดียวกัน ความตกลงที่สำคัญกับไทย ยกตัวอย่างเช่น

- 1) ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วม ว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี ไทย-กัมพูชา
- 2) ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนลงนาม
- 3) ความตกลงความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว
- 4) ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการชายแดน
- 5) ความตกลงว่าด้วยการค้า ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และวิชาการไทย-กัมพูชา
- 6) ฯลฯ

4) การลงทุนจากต่างประเทศ

ในปัจจุบันมีนโยบายการเปิดประเทศ และพยายามสร้างภาพลักษณ์ รวมทั้งสาธารณูปโภคต่างๆ อาทิ สะพาน ถนนท่าเรือ น้ำลึกลับ โรงแรม เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนจากต่างประเทศ รวมถึงการดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุน ทั้งนี้เพื่อสร้างรายได้และความอยู่ดีกินดีให้กับประชาชนของตนเอง หลังจากที่อยู่ในภาวะสงครามมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน

4.1. นโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ

รัฐบาลกัมพูชาให้ความสำคัญกับการลงทุนในประเทศอย่างมาก จึงมีนโยบายส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขระเบียบการลงทุนที่เอื้อต่อนักลงทุนต่างชาติ เช่น การอำนวยความสะดวกและการให้สิทธิต่าง ๆ แก่โครงการที่ได้รับการส่งเสริม อนุญาตให้นักลงทุนโอนเงินตราต่างประเทศได้อย่างเสรี เพื่อจูงใจให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนอันจะส่งผลต่อการสร้างงานที่ก่อให้เกิดรายได้กับประชาชน และเร่งรัดการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้สิทธิเป็นเจ้าของสินทรัพย์ทุกอย่างยกเว้นที่ดิน แต่ก็สามารถเช่าได้นานถึง 99 ปี และอนุญาตให้นักลงทุนเป็นเจ้าของกิจการบางประเภทได้ร้อยละ 100 และให้การรับประกันนักลงทุนในการกำหนดราคาสินค้าที่ผลิตขึ้น การให้สิทธิในการส่งออกเงินทุน ผลกำไรของกิจการ และยังสามารถลงทุนด้วยเงินทุนของตนเองทั้งหมด นอกจากนั้นในกรณีที่ขาดแรงงานที่มีฝีมือภายในประเทศ ก็สามารถจ้างแรงงานต่างชาติที่มีฝีมือมาทำงานได้ รวมทั้งได้เร่งปรับปรุงกฎระเบียบ ให้มีความโปร่งใสและลดขั้นตอนการขอใบอนุญาตประกอบการลงทุนมากขึ้น

เพื่อจูงใจให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน และสร้างงานอันจะก่อให้เกิดรายได้กับประชาชน และเร่งรัดการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลกัมพูชาได้ออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546) ให้ความมั่นใจแก่นักลงทุนว่าจะได้รับการคุ้มครองทรัพย์สินในทุกๆ ด้านเท่าเทียมกับบุคคลในชาติและไม่ใช้นโยบายกำหนดราคาสินค้าหรือบริการกับโครงการลงทุนที่ได้รับการส่งเสริม พร้อมให้สิทธิประโยชน์อื่นๆ อาทิ

- การยกเว้นภาษีเงินได้จากกำไร (Tax holiday)
- การยกเว้นอากรนำเข้าเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์และวัสดุก่อสร้าง สำหรับโครงการที่ผลิต เพื่อทดแทนการนำเข้า และการยกเว้นอากรนำเข้าวัตถุดิบ สินค้าสำเร็จรูป

และส่วนประกอบสำหรับการผลิตเพื่อส่งออกและการผลิต สินค้าที่ต่อเนื่องกัน (Supporting Industry)

- การรับสิทธิลดอัตราภาษีเงินได้จากร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 9 ภายหลังจากการยกเว้นภาษีเงินได้
- สามารถจ้างและนำคนต่างด้าวเข้ามาอยู่และทำงานในหน้าที่ผู้จัดการช่างเทคนิคช่างฝีมือผู้ชำนาญการ รวมทั้งบุตรและคู่สมรสของบุคคลดังกล่าว
- สามารถเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสัมปทานจากภาครัฐหรือที่เช่าจากเอกชน และนำที่ดินดังกล่าวไปเป็นหลักประกันการกู้เงินในระยะเวลาที่ได้รับสัมปทานหรือเช่า ยกเว้นที่ดินที่ได้รับสัมปทาน แต่ยังไม่ได้รับการพัฒนา
- สามารถซื้อและส่งออกเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าสินค้า เงินต้น ดอกเบี้ย ค่าใช้สิทธิ ค่าจัดการ รวมทั้งส่งออกกำไรหรือเงินทุนกลับประเทศได้ทั้งระหว่างและภายหลังเลิกโครงการ ทั้งนี้เครื่องจักรและอุปกรณ์ นี้เข้าโดยปลอดอากรไม่ถึง 5 ปี เมื่อเลิกโครงการแต่ต้องชำระอากรที่พึงมี

4.2. การลงทุนจากต่างประเทศ

กิจกรรมลงทุนในกัมพูชาส่วนใหญ่เน้นการใช้โอกาสทางด้านต้นทุนแรงงานและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกับประเทศอื่นๆ ในกลุ่ม CLMV โดยธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นหนึ่งในธุรกิจดาวเด่นที่นักลงทุนหลายชาติหลังไหลเข้าไปลงทุน ทั้งจากแรงดึงดูดด้านต้นทุนแรงงานที่อยู่ในระดับเกือบต่ำสุดของอาเซียน รวมทั้งยังได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีจากประเทศพัฒนาแล้วอย่าง EU และสหรัฐฯ ขณะที่ภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะการแปรรูปสินค้าเกษตร/ประมง ยังเป็นอีกหนึ่งแม่เหล็กที่ดึงดูดเม็ดเงินลงทุนต่างชาติเข้ามาในกัมพูชาอย่างต่อเนื่อง และไม่เพียงแต่ภาคการผลิตเท่านั้น สาขาบริการด้านการท่องเที่ยวยังเป็นกิจกรรมเศรษฐกิจที่สร้างรายได้แก่ประเทศค่อนข้างมากด้วยศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลายอีกด้วย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนเงินจากการลงทุนของประเทศต่างๆ ที่ได้จดทะเบียนไว้กับสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งกัมพูชา (CDC) ตั้งแต่ เดือนสิงหาคม 2537 – ตุลาคม 2554

หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	2537-2550	2551	2552	2553	2554 (ม.ค.-ค.ค.)	รวม	ลำดับที่
กัมพูชา	5,664	3,932	3,753	391	1,367	15,107	-
จีน	1761	4,371	893	694	1,147	8,866	1
เกาหลี	1509	1,238	120	1,026	134	4,027	2
มาเลเซีย	2201	3	7	167	231	2,609	3
สหราชอาณาจักร	133	6	6	11	2,222	2,378	4
อเมริกา	431	672	2	36	144	1,285	5
ไต้หวัน	617	22	27	92	69	827	6
เวียดนาม	220	21	210	115	246	812	7
ไทย	492	74	178	2	0	746	8
สิงคโปร์	274	52	273	37	0	636	9
รัสเซีย	280	103	235	0	0	618	10
ฮ่องกง	274	0	7	30	68	379	11
อิสราเอล	2	300	0	2	0	304	12
ฝรั่งเศส	243	6	50	0	0	299	13
ญี่ปุ่น	135	8	5	0	4	152	14
อื่นๆ	537	81	93	88	42	841	-

ที่มา: Cambodian Investment Board

5) ระบบสาธารณูปโภค

5.1. ระบบคมนาคม

- **ทางบก** ถนนในกัมพูชา รวมมีความยาวประมาณ 39,704 กิโลเมตร แยกเป็นทางหลวง 5,263 กิโลเมตร และถนน สายจังหวัด 6,441 กิโลเมตร และถนนสายชนบท ประมาณ 28,000 กิโลเมตร
- **ทางน้ำ** ในกัมพูชา มีท่าเรือน้ำลึกแห่งเดียว คือ ท่าเรือสีหนุวิลล์
- **ทางอากาศ** ในปัจจุบันมีสายการบินนานาชาติที่บินตรงสู่สนามบินนานาชาติพนมเปญ และสนามบินนานาชาติเสียมเรียบ โดยสายการบินของไทย ได้แก่

- การเดินทางจากสนามบินสุวรรณภูมิ – สนามบินนานาชาติกรุงพนมเปญ ใช้เวลาเดินทาง 55 นาที โดยมี สายการบิน ดังนี้
 1. สายการบินไทย 2 เที่ยวบิน/วัน
 2. สายการบินแอร์เอเชีย 1 เที่ยวบิน/วัน
 3. สายการบินบางกอกแอร์เวย์ 4 เที่ยวบิน/วัน
- การเดินทางจากสนามบินสุวรรณภูมิ – สนามบินนานาชาติเสียมเรียบ ใช้เวลาเดินทาง 55 นาที ได้แก่ สายการบินบางกอกแอร์เวย์ 5 เที่ยวบิน/วัน

5.2. ระบบโทรคมนาคม

การสื่อสารโทรคมนาคม (Telecommunications) ในประเทศกัมพูชา สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทการบริการ ประกอบด้วย **โทรศัพท์บ้าน** (Fixed Phone) **โทรศัพท์เคลื่อนที่** (Mobile Phone) และ**อินเทอร์เน็ต** (Internet) ในปี พ.ศ. 2551 มีจำนวนผู้ให้บริการโทรศัพท์บ้าน 3 ราย ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ จำนวน 6 ราย และผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต จำนวน 9 ราย

ในภาพรวม ภาคอุตสาหกรรมการสื่อสารโทรคมนาคมกัมพูชา นับจากปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา ประเภทการให้บริการที่มีอัตราการเติบโตทางธุรกิจอย่างรวดเร็ว คือ การให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Phone) ซึ่งมีอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 33 ต่อปี ในขณะที่การให้บริการโทรศัพท์บ้าน (Fixed Phone) และการให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet) มีอัตราการเติบโตที่ช้ามาก โดยการให้บริการโทรศัพท์บ้าน (Fixed Phone) มีอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 2 ต่อปีและการให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet) มีการเติบโตโดยเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 5 ต่อปี เท่านั้น

6) กฎระเบียบการดำเนินการลงทุน

6.1. ภาษี

▪ ภาษีเงินได้หรือภาษีกำไร (Tax on Profit)

นิติบุคคล มีหน้าที่เสียภาษีกำไรตามรายได้จากกำไรของบริษัทที่เกิดขึ้นจริงในปีภาษีนั้น ซึ่งจะถูกรวมเก็บในอัตรา 20% เว้นแต่จะได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นจากการส่งเสริมการลงทุน แต่

สำหรับธุรกิจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบางประเภท เช่น ทอง น้ำมัน หรือก๊าซธรรมชาติ จะต้องเสียภาษีในอัตรา 30%

กำไรที่จะต้องนำไปคำนวณในการเสียภาษีกำไรนั้น หมายรวมถึงรายได้ที่ได้จากการขายสินทรัพย์ การประกอบธุรกิจลงทุนหรือการเงิน ดอกเบี้ย ค่าเช่า และค่าสิทธิ รวมทั้งรายได้ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากอสังหาริมทรัพย์ และการลงทุนทางการเงิน หรืออสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

▪ ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Valued Added-Tax : VAT)

รัฐบาลกัมพูชาเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกับการขายสินค้า และการให้บริการรวมทั้งการนำเข้าสินค้าทุกรายการในอัตราร้อยละ 10 ของมูลค่าที่มีการซื้อขาย ยกเว้นกรณีการซื้อขายที่ดินและเงินตราของใช้ทางการทูตและองค์กระหว่างประเทศ กับกิจการที่ได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย

▪ ภาษีเงินเดือน (สำหรับลูกจ้าง)

นิติบุคคลมีหน้าที่ในการหักภาษีเงินเดือนจากการจ่ายเงินเดือนค่าจ้าง หรือ เงินได้อื่นๆ ที่ตนจ่ายให้แก่ลูกจ้างทุกคน และนำส่งภาษีภายในวันที่ 15 ของแต่ละเดือน

ตารางที่ 3 แสดงอัตรากำไรเงินเดือน

จำนวนเงิน (เรียล) / เดือน	อัตรากำไร
0 – 500,000	0 %
500,001 – 1,250,000	5 %
1,250,001 – 8,500,000	10 %
8,500,001 – 12,500,000	15 %
12,500,001 ขึ้นไป	20 %
สวัสดิการ	20 % ของราคาตลาด
บุคคลที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชา	อัตรากำไรที่ 20 %

6.2. กฎหมายการลงทุน

กฎหมายกำหนดให้ The Council for the Development of Cambodia หรือ CDC มีหน้าที่หลัก 2 ด้าน ๆ คือ (1) การพิจารณาประสานความช่วยเหลือกับรัฐบาลต่างชาติ องค์กรระหว่างประเทศ NGOs ในการฟื้นฟูบูรณะประเทศในลักษณะรัฐต่อรัฐ และ (2) การพิจารณาดูแลกิจกรรมการลงทุนทั้งหมดของประเทศ โดยเฉพาะการส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน กฎหมายกำหนดให้ CDC เป็น one stop service เพื่อตอบรับหรือปฏิเสธการให้การส่งเสริมภายใน 3 วันทำการนับแต่วันยื่นเอกสารที่สมบูรณ์ ซึ่งเมื่อ CDC ตอบรับให้การส่งเสริม จะออกเอกสารใบรับรองการจดทะเบียนที่มีเงื่อนไข (Condition Registration Certificate) ให้กับผู้ขอเพื่อเป็นหลักฐานใช้สำหรับติดต่อกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตและออกใบอนุญาตต่างๆ โดยหน่วยงานเหล่านี้ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 28 วันทำการ และ CDC จะออกเอกสารใบรับรองการจดทะเบียนขั้นสุดท้าย (Final Registration Certificate) ให้กับผู้ขอโดยถือวันที่ออกเอกสารเป็นวันเริ่มต้นของการให้การส่งเสริม โดยโครงการที่ได้รับ Final Registration Certificate สามารถเริ่มดำเนินโครงการลงทุนนั้นได้ทันที ซึ่งในขั้นตอนเห็นชอบ The Investment Proposal หาก CDC ไม่ตอบภายใน 3 วันทำการให้ถือว่า CDC เห็นชอบโดยอัตโนมัติ

บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ที่มีความประสงค์จะลงทุนและต้องการขอรับการส่งเสริมการลงทุน สามารถยื่นคำขอพร้อมเอกสารและชี้แจงตอบข้อซักถามต่อ CDC ด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทนได้ โดยองค์กรที่สามารถขอรับการส่งเสริมฯ ได้แก่ กิจการใช้เงินลงทุนของคนกัมพูชา 100%, กิจการใช้เงินลงทุนของคนต่างชาติ 100%, กิจการร่วมทุน (Joint Ventures, JV), Build-Operate-Transfer (BOT), Business Cooperation Contract (BCC) และกิจการลงทุนอื่นที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

ผู้ลงทุนชาวต่างชาติในกัมพูชาสามารถเลือกลงทุนได้ตามรูปแบบการลงทุนของผู้ลงทุนชาวต่างชาติในกัมพูชามี 4 แบบ คือ

1) การถือหุ้นของชาวต่างชาติทั้งสิ้น ร้อยละ 100

2) การร่วมทุน (Joint venture: JV) หมายถึง กิจการร่วมทุนที่ก่อตั้งขึ้น (ใหม่) จากการร่วมลงทุนของนักลงทุนโดยไม่จำกัดสัญชาติ รวมทั้งการร่วมทุนกับภาครัฐ ยกเว้น JV ที่มีเจตนาจะถือครองกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของที่ดินในกัมพูชา ต้องมีบุคคลสัญชาติกัมพูชาถือหุ้นร้อยละ

ละ 51 ขึ้นไป การร่วมลงทุนใน JV สามารถนำที่ดิน เครื่องจักรกล และอุปกรณ์ สิทธิทรัพย์สินอื่นๆ มาประเมินเป็นทุนของโครงการได้

3) **Build-Operator-Transfer (BOT)** คือ กิจการที่ได้รับสัมปทานจากรัฐในการลงทุนบริหารจัดการ และเก็บผลประโยชน์จากการดำเนินการด้านสาธารณูปโภค โดยระยะเวลาสูงสุดครั้งละไม่เกิน 30 ปี และส่งมอบสาธารณูปโภค ทั้งหมดในสภาพดีให้กับรัฐหรือหน่วยงานที่ให้สัญญา โดยไม่คิดมูลค่าในวันสิ้นสุดสัญญา

4) **สัญญาความร่วมมือทางธุรกิจ (Business Cooperation Contract : BCC)** หมายถึง การลงทุนที่นักลงทุนในกัมพูชาได้สัญญาดำเนินการกับหน่วยงานภาครัฐของกัมพูชา และตกลงจะแบ่งปันผลกำไรระหว่างกัน โดยไม่ก่อตั้งนิติบุคคลขึ้นใหม่

7) การจัดการด้านการเงิน

7.1. ค่าเงินตรา

สกุลเงินที่ใช้ในกัมพูชา คือ ใช้สกุลเงิน - เรียล โดยมีอัตราแลกเปลี่ยนค่อนข้างเสถียรภาพ ประมาณ 4,000 เรียล ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 100 เรียล ต่อ 1 บาท

รูปที่ 3 แสดงตัวอย่างธนบัตรของประเทศกัมพูชา

(จาก <http://www.banknotesinfo.com/cambodia.html>)

7.2. อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตรา

การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างอิสระผ่านระบบธนาคารและตัวแทนแลกเปลี่ยนที่ได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการ ปกติหน่วยงานที่ดำเนินธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตรานี้

จะต้องรายงานให้ธนาคารชาติทราบสำหรับการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่มีมูลค่ามากกว่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ขึ้นไป การแลกเปลี่ยน/โอนย้าย/หรือกิจกรรมทางการเงินเพื่อธุรกิจบริษัทไม่ต้องรายงานให้กับธนาคารชาติทราบ แต่ธนาคารที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวให้กับบริษัทจะต้องรายงานให้ธนาคารชาติกัมพูชาทราบแทน ธนาคารชาติสงวนสิทธิ์ในการควบคุมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในประเทศในสถานการณ์ที่ไม่ปกติหรือเกิดวิกฤติทางการเงิน

7.3. ระบบธนาคาร

ระบบสถาบันการเงินของกัมพูชา ปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการพัฒนา ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทอย่างมากในระบบการเงิน แม้ว่ารูปแบบธุรกิจยังคงเป็นแบบดั้งเดิม คือ เน้นการรับฝากและการปล่อยสินเชื่อเป็นหลัก แต่บริการและเครื่องมือทางการเงินอื่น ๆ เช่น เช็ค บัตรเครดิต ค่าย ๆ ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดสำคัญ อย่างไรก็ตาม กัมพูชายังไม่มีตลาดกู้ยืมระหว่างธนาคารหรือInterbank market และตลาดตราสารหนี้ ส่วนตลาดทุนเพิ่งเปิดการซื้อขายหลักทรัพย์เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2555 และช่วงแรกมีเพียงหุ้นการประปาพนมเปญที่ซื้อขายในตลาด

สถาบันการเงินกัมพูชา ประกอบด้วย ธนาคารชาติแห่งกัมพูชา (National Bank of Cambodia: NBC) ธนาคารพาณิชย์ของเอกชน ธนาคารเฉพาะกิจ สถาบันไมโครไฟแนนซ์ NGOs สำนักงานตัวแทนและตัวแทนแลกเปลี่ยนเงิน ซึ่งจำแนกดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2554)

8) ขั้นตอนการดำเนินการลงทุน

8.1. การก่อตั้งบริษัท

โดยหลักการทั่วไปแล้วการดำเนินธุรกิจในประเทศกัมพูชานั้นสามารถจัดตั้งนิติบุคคลได้หลายรูปแบบ ทั้งกิจการเจ้าของคนเดียว (sole proprietor) ห้างหุ้นส่วนสามัญ และห้างหุ้นส่วนจำกัด รวมทั้งการตั้งบริษัทจำกัด และสาขาของบริษัทจำกัด ธุรกิจต่างชาติเป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศโดย Law on Commercial Enterprises กำหนดให้บริษัทต่างชาติอาจเข้ามาดำเนินธุรกิจในกัมพูชาได้ในรูปแบบของสำนักงานตัวแทน สำนักงานสาขา กรณีถือว่าบริษัทต่างชาติเข้ามาดำเนินกิจการในกัมพูชา ได้แก่

- 1) เช่าพื้นที่ในกระบวนการผลิต การแปรรูป หรือการประกอบธุรกิจบริการมากกว่าหนึ่งเดือนขึ้นไป

2) จ้างงานบุคคลใดทำการงานมากกว่าหนึ่งเดือน

3) ประกอบการงานอื่นตามที่กฎหมายแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาให้อำนาจไว้

ทั้งนี้ชาวต่างชาติไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลนั้นจะสามารถดำเนินธุรกิจในประเทศกัมพูชาได้ผ่านทาง การจดทะเบียนนิติบุคคลในรูปแบบ บริษัทจำกัด (Limited Liability Company: LLC) สำนักงานตัวแทน (Representative Office) หรือจัดตั้งเป็นสาขาของบริษัทต่างชาติ (Branch a Foreign Company)

8.2. การจดทะเบียนบริษัท

การประกอบธุรกิจทุกประเภทในกัมพูชา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกฎหมายธุรกิจ (Commercial Enterprise หรือ CLE) โดยกรอปรการจัดตั้งบริษัทและการดำเนินธุรกิจต่างๆ มีเนื้อหาสำคัญประกอบด้วย

- ตัวแทน : ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทใดๆ จะต้องมึบริษัทตัวแทนนิติบุคคลที่มีฐานะทางกฎหมายในกัมพูชา

- สถานที่ประกอบการ : จะต้องมึสถานที่ประกอบการเป็นหลักแหล่ง และมีที่อยู่ที่สามารถอ้างอิงได้

- จำนวนหุ้น : จะต้องออกหุ้นบริษัทไม่ต่ำกว่า 1,000 หุ้น ในราคาพาร์ ที่ไม่น้อยกว่า 4,000 เรียล

- ใบบรรองหุ้น : ผู้ถือหุ้นทุกรายจะได้รับใบบรรองหุ้น

- การเก็บข้อมูล : บริษัทจะต้องจัดเก็บข้อมูลที่บริษัท ดังนี้เพิกถอนหรือยกเลิกใบบรรองการจดทะเบียนขั้นสุดท้าย (Final Registration Certificate) ใบบรรองจะถูกเพิกถอนหรือยกเลิกหากพบว่า

(1) บทบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) บันทึกรการประชุมและความเห็นของคณะกรรมการบริหาร

(3) สำเนาคำสั่งต่างๆ

(4) ทะเบียนหลักทรัพย์

(5) ข้อตกลง/มติของผู้ถือหุ้น และรายงานของคณะกรรมการบริหาร

(6) เอกสารบัญชีต่างๆ

- การประชุมของคณะกรรมการบริหาร : จะต้องจัดประชุมอย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง

- การแจ้งสถานภาพบริษัทประจำปี : บริษัทจะต้องกรอกแบบฟอร์มแจ้งสถานภาพบริษัท ส่งให้กับกระทรวงพาณิชย์เพื่อเก็บรักษา หากบริษัทใดไม่ส่งแบบฟอร์มดังกล่าวเป็นเวลาต่อเนื่อง 3 ปี จะถือว่าบริษัทนั้นๆ ไม่มีฐานะที่ถูกต้องตามกฎหมาย และจะถูกเพิกถอนหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท

- เอกสารการเงินประจำปี : บริษัทจะต้องส่งงบการเงินและเอกสารการเงินให้กับผู้ถือหุ้นอย่างน้อย 21 วันทำการก่อนการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี ซึ่งงบการเงินดังกล่าวจะต้องได้รับการรับรองโดยคณะกรรมการบริษัทและผู้ตรวจสอบบัญชี

- การเปิดเผยผลประโยชน์ : บริษัทจะต้องเปิดเผยข้อมูลผลประโยชน์ของบริษัท และความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้นๆ ของคณะกรรมการ/ผู้บริหารบริษัท

- ลำดับขั้นตอนการประชุมผู้ถือหุ้นและการประชุมคณะกรรมการบริหาร

- การแต่งตั้งเลขานุการของบริษัท : เพื่อการประสานงานกับ CLE

- การใช้ชื่อบริษัทเป็นภาษากัมพูชา : ทุกบริษัทจะต้องมีชื่อเป็นภาษากัมพูชา และตัวอักษรป้ายชื่อจะต้องใหญ่กว่าและอยู่ด้านบนของภาษาต่างประเทศอื่นๆ ข้อบังคับนี้ใช้กับเอกสารทุกชนิดของบริษัท

- การแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชี

- บทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชี/สภาพคล่องของบริษัท

- บทลงโทษต่างๆ

แหล่งข้อมูล :

- กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์. คู่มือการค้าและการลงทุนราชอาณาจักรกัมพูชา. สำนักข่าวพาณิชย์ กรมส่งเสริมการส่งออก : กรุงเทพฯ, 2555
- กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม. คู่มือการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในราชอาณาจักรกัมพูชา. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ : กรุงเทพฯ, 2548
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. AEC PLUS : Your Business to the new frontier. ธนาคารกสิกรไทย : กรุงเทพฯ, 2555
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ร่วมกับสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ดัชนีคู่มือการลงทุนราชอาณาจักรกัมพูชา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรุงเทพฯ, 2554
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(สสว.) ร่วมกับ สำนักงานอุทยานวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. คู่มือการค้าและการลงทุนในประเทศกัมพูชา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น : ขอนแก่น, 2555
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. สรุปภาวะเศรษฐกิจกัมพูชาปี 2555 และแนวโน้มปี 2556. จากเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย (<http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/AsianEconomies>)
- ฐานข้อมูล Index Mundi : World Factbook จากเว็บไซต์ http://www.indexmundi.com/southeast_asia.html
- ฐานข้อมูล The World Factbook จากเว็บไซต์ Central Intelligence Agency : CIA, U.S.A. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>